ARREST VAN HET HOF
VAN 29 NOVEMBER 1977 [1]

Elisabeth Beerens
tegen Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
(verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door de Arbeidsrechtbank te Hasselt)

Zaak 35/77

Samenvatting

Sociale zekerheid migrerende werknemers — Gemeenschapsregeling — Toepassingsgebied — Al dan niet vermelding van een nationale wet of regeling door een Lid-Staat in de verklaringen bedoeld in artikel 5 van verordening nr. 1408/71 — Gevolgen

Zo de omstandigheid dat een nationale wet of regeling niet is vermeld in de in artikel 5 van verordening nr. 1408/71 bedoelde verklaringen, op zichzelf niet vermag te doen vaststaan dat deze wet of regeling niet onder het toepassingsgebied der verordening valt, zo moet omgekeerd de omstandigheid dat een Lid-Staat een wet wel in zijn verklaring heeft vermeld, worden geacht te doen vaststaan dat de op grond dezer wet toegekende uitkeringen sociale zekerheidsuitkeringen in de zin van verordening nr. 1408/71 zijn.

In de zaak 35/77,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van de Arbeidsrechtbank te Hasselt, in het aldaar aanhangig geding tussen

ELISABETH BEERENS

en

RIJKSDIENST VOOR ARBEIDSVOORZIENING

om een prejudiciële beslissing inzake de uitlegging van artikel 69 van verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen (PB nr. L 149 van 1971, blz. 2),

wijst

1 — Procestaal: Nederlands.

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: H. Kutscher, president, M. Sørensen en G. Bosco, kamerpresidenten, A. M. Donner, P. Pescatore, J. Mertens de Wilmars, A. J. Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe en A. Touffait, rechters,

advocaat-generaal: J.-P. Warner
griffier: A. Van Houtte

het navolgende

ARREST

Ten aanzien van de feiten

Overwegende dat de feiten, het procesverloop en de krachtens artikel 20 van 's Hofs EEG-Statuut ingediende opmerkingen kunnen worden samengevat als volgt:

I — De feiten en het procesverloop

Blijkens de gedingstukken heeft verzoekster in het hoofdgeding in Nederland gewerkt van 1 tot 9 juni 1975. Op laatstgenoemde datum werd zij ziek, waarna haar werkgever haar met ingang van 1 augustus 1975 ontsloeg.

Ten gevolge van het geringe aantal dagen waarop zij had gewerkt, voldeed verzoekster niet aan de eisen om een uitkering te verkrijgen krachtens de Nederlandse Werkloosheidswet. Vanaf 1 oktober 1975 ontving zij echter een uitkering krachtens de Wet Werkloosheidsvoorziening (hierna te noemen WWV), en wel tot 14 juli 1976 toen zij vanwege haar huwelijk met een Belgisch onderdaan naar België verhuisde. Op diezelfde datum liet zij zich als werkzoekende inschrijven bij de Belgische Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening en diende aldaar een aanvraag in voor een werkloosheidsuitkering. Zij beriep zich daarbij op artikel 69 van verordening nr. 1408/71 van de Raad, bepalende dat „de volledig werkloze werknemer die voldoet aan de in de wettelijke regeling van een Lid-Staat gestelde voorwaarden voor het recht op uitkering, en die zich naar het grondgebied van één of meer andere Lid-Staten begeeft om aldaar werk te zoeken, het recht op deze uitkering" onder de in dat artikel aangegeven voorwaarden en beperkingen behoudt.

Bij beslissing van 8 september 1976 heeft de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening de gevraagde uitkering geweigerd, enerzijds omdat verzoekster niet voldeed aan de door de Belgische wetgeving gestelde eisen, en anderzijds omdat het tijdvak dat zij in Nederland werkzaam was geweest, geen recht had gegeven op werkloosheidsuitkeringen, zodat zij dus de toepassing van artikel 69 van verordening nr. 1408/71 niet kon inroepen.

Verzoekster in het hoofdgeding beschikte echter over een verklaring van de

Nederlandse gemeente waar zij oorspronkelijk woonachtig was, waaruit bleek dat zij uitkeringen had ontvangen krachtens de WWV van 1 oktober 1975 tot 14 juli 1976. Zij was derhalve van mening over genoemd tijdvak werkloosheidsuitkeringen te hebben ontvangen, en bracht dan ook een bezwaarschrift bij de Arbeidsrechtbank te Hasselt tegen de beslissing van de Rijksdienst.

Na te hebben geconstateerd dat het geding de beoordeling betrof van de Nederlandse wetgeving inzake werkloosheidsuitkeringen in het kader van verordening nr. 1408/71, heeft de Arbeidsrechtbank te Hasselt bij vonnis van 16 maart 1976 besloten de behandeling van de zaak te schorsen en krachtens artikel 177 EEG-Verdrag het Hof van Justitie de navolgende prejudiciële vragen voor te leggen:

„Gesteld dat verordening (EEG) nr. 1408/71 beoogt het vrije verkeer van werknemers binnen de Gemeenschap te bevorderen en onder meer de arbeidsmobiliteit onder gunstige voorwaarden mogelijk te maken door een volledigere coördinatie inzake werkloosheidsverzekering en bijstand, kan dan gesteld worden dat de naar aanleiding van een toestand van werkloosheid van werknemers toepasselijke Nederlandse bijstandswetten aanleiding geven tot inroeping van artikel 69 van bedoelde verordening?

Kan meer in het bijzonder worden gesteld dat nu in Nederland deze wetten geen wetten van sociale zekerheid zijn, eiseres voldoet aan de in een Lid-Staat (Nederland) gestelde wettelijke voorwaarden voor het recht op werkloosheidsuitkering in de zin van de ingeroepen verordening (EEG) nr. 1408/71, met alle gevolgen van dien voor de overdraagbaarheid van haar aanspraken op werkloosheidsuitkeringen naar een andere Lid-Staat (België) waar deze uitkeringen wel regelingen van sociale zekerheid zijn?"

Het verwijzingsvonnis is op 25 maart 1977 ingeschreven ter griffie van het Hof.

Krachtens artikel 20 van 's Hofs EEG-Statuut zijn schriftelijke opmerkingen ingediend door de regering van het Koninkrijk der Nederlanden en door de Commissie der Europese Gemeenschappen, ten deze vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur M.-J. Jonczy als gemachtigde, bijgestaan door A. Haagsma, lid van de juridische dienst.

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan.

II — Samenvatting van de bij het Hof ingediende schriftelijke opmerkingen

De *Nederlandse regering* bespreekt de drie in het verwijzingsvonnis genoemde Nederlandse regelingen, krachtens welke de betrokken uitkeringen konden zijn verstrekt:

1. de „Werkloosheidswet" (wet van 9 september 1949 tot verplichte verzekering van werknemers tegen geldelijke gevolgen van onvrijwillige werkloosheid, zoals deze wet nadien is gewijzigd);
2. de „Wet Werkloosheidsvoorziening" (wet van 10 december 1964, houdende regelen inzake overheidsuitkeringen aan werkloze werknemers, zoals deze wet nadien is gewijzigd);
3. de „Rijksgroepsregeling werkloze werknemers" (besluit van 2 december 1964, houdende vaststelling van een rijksgroepsregeling werkloze werknemers, zoals dit besluit nadien is gewijzigd).

Indien het uitkeringen betrof op grond van de sub 1 genoemde Werkloosheidswet dan wel op grond van de sub 2 genoemde Wet Werkloosheidsvoorziening, bestaat geen twijfel aan de toepasselijkheid van verordening nr. 1408/71. Verwezen zij naar de desbetreffende verklaring van het Koninkrijk der Nederlanden, gepubliceerd in PB nr. C 12 van 1973, blz. 21. De zaak komt anders te

liggen indien verzoekster in het hoofdgeding in Nederland uitkeringen heeft genoten op grond van de sub 3 genoemde regeling. Deze laatste is immers gebaseerd op artikel 11 van de Algemene Bijstandswet, dat bepaalt dat bij algemene maatregel van bestuur nadere regelen inzake de bijstand kunnen worden gesteld, die van toepassing zijn op een bepaalde groep van personen.

Als bijstandsregeling is de Rijksgroepsregeling werkloze werknemers krachtens artikel 4, lid 4, van verordening nr. 1408/71 uitgezonderd van het toepassingsgebied van deze verordening.

Uit een onderzoek van het aan de nationale rechter voorgelegde dossier blijkt volgens *de Commissie* dat verzoekster in het hoofdgeding uitkeringen heeft genoten krachtens de WWV.

Met betrekking tot de vraag of deze wet onder de materiële werkingssfeer van verordening nr. 1408/71 valt, verwijst de Commissie naar de in artikel 5 dezer verordening bedoelde verklaringen van de Lid-Staten (zie boven). Aangezien in de verklaring van het Koninkrijk der Nederlanden onder de rubriek „d) Werkloosheidsuitkeringen" de WWV wordt genoemd, lijdt het geen twijfel dat deze wet onder de materiële werkingssfeer van verordening nr. 1408/71 valt.

Ten aanzien van de vraag of artikel 69 van verordening nr. 1408/71 op de WWV van toepassing is, wijst de Commissie erop dat dit artikel beoogt mogelijk te maken dat een werkloze werknemer zich verplaatst binnen de Gemeenschap ten einde werk te zoeken, zonder om die reden het recht op werkloosheidsuitkering te verliezen dat hij bezat onder de wetgeving die op hem van toepassing was ten tijde van zijn laatste betrekking. Dit behoud van het recht op uitkeringen geldt sinds de inwerkingtreding van verordening nr. 1408/71 voor alle werknemers die onder de personele werkingssfeer van de verordening vallen, in het kader van alle wettelijke regelingen inzake werkloosheid die onder de materiële werkingssfeer van de verordening vallen, en dus voor werknemers die uitkeringen hebben genoten op grond van de Nederlandse WWV.

Uit één en ander vloeit voort dat verzoekster in het hoofdgeding in beginsel artikel 69 van verordening nr. 1408/71 kan inroepen om een recht op uitkering onder de WWV te behouden gedurende de drie maanden volgend op haar vestiging in België. Daartoe diende zij echter aan de in artikel 69 gestelde voorwaarden te voldoen. Naast enkele administratieve vereisten, houdt dit artikel in dat de werknemer in het algemeen slechts uitkeringen kan genieten krachtens deze bepaling, indien hij nog steeds voldoet aan de voorwaarden gesteld in de nationale wet op grond waarvan hij een uitkering geniet. Voor wat betreft de duur van het recht op uitkering, verwijst de Commissie naar artikel 69, lid 1, sub c, volgens hetwelk „het recht op uitkering wordt gehandhaafd gedurende een tijdvak van ten hoogste drie maanden sedert de datum waarop de betrokkene niet langer ter beschikking stond van de diensten voor arbeidsbemiddeling van de staat waarvan hij het grondgebied heeft verlaten, zonder dat de totale duur waarover uitkering wordt verleend, de duur mag overschrijden waarover hij krachtens de wettelijke regeling van bedoelde staat recht op uitkering heeft".

Naast deze voorwaarden met betrekking tot de duur, dient de werknemer nog te voldoen aan de voorwaarden met betrekking tot het ontstaan en behoud van het recht, zoals gesteld in de wetgeving van de Lid-Staat die hij heeft verlaten. Hoewel artikel 69 op dit punt geen uitdrukkelijke bepaling bevat, houdt het begrip „behouden" noodzakelijkerwijs een dergelijke interpretatie in.

Op grond van het vorenstaande kon verzoekster in het hoofdgeding volgens de Commissie slechts WWV-uitkeringen genieten, uitbetaald door de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening, maar ten laste

komend van de gemeente waaruit zij afkomstig was, voor zover zij gedurende deze periode aan de in voormelde WWV gestelde voorwaarden bleef voldoen. Het behoort aan de rechter a quo om te beoordelen of belanghebbende aan deze voorwaarden voldoet.

De Commissie stelt voor de prejudiciële vraag te beantwoorden als volgt:

„Een volledig werkloze werknemer, die recht heeft op een werkloosheidsuitkering krachtens de wettelijke regeling van een Lid-Staat en die tevens onder de personele werkingssfeer van verordening nr. 1408/71 van de Raad valt, behoudt, indien hij zich begeeft naar een andere dan de bevoegde Lid-Staat, op grond van artikel 69 van deze verordening het recht op deze uitkering gedurende een tijdvak van drie maanden, voor zover hij gedurende deze periode blijft voldoen aan de door de wettelijke regeling van de bevoegde staat gestelde voorwaarden."

III — Mondelinge behandeling

Overwegende dat de Commissie van de Europese Gemeenschappen ter terechtzitting van 12 oktober 1977 in haar mondelinge opmerkingen is gehoord;

dat de advocaat-generaal ter terechtzitting van 10 november 1977 conclusie heeft genomen;

Ten aanzien van het recht

1 Overwegende dat de Arbeidsrechtbank te Hasselt bij vonnis van 16 maart 1977, ingekomen ten Hove op 25 maart 1977, krachtens artikel 177 van het EEG-Verdrag een prejudiciële vraag heeft gesteld over de uitlegging van verordening nr. 1408/71 van de Raad (PB nr. L 149 van 1971, blz. 2);

2 dat de vraag is gerezen in een geding tussen mevrouw Ermin, geboren Beerens, en de Belgische Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening over verzoeksters recht op werkloosheidsuitkeringen;

3 dat verzoekster bij haar huwelijk in 1976 haar woonstede uit Nederland naar België heeft verplaatst en aldaar werkloosheidsuitkeringen heeft aangevraagd, zich beroepend op artikel 69 van verordening nr. 1408/71 en op de omstandigheid dat zij in Nederland werkloosheidsuitkeringen genoot krachtens de „Wet Werkloosheidsvoorziening";

4 dat waar de Nederlandse werkloosheidsregeling welke drie wetten omvat, de „Werkloosheidswet" tot verplichte verzekering van werknemers tegen geldelijke gevolgen van onvrijwillige werkloosheid, de „Wet Werkloosheidsvoorziening" houdende regelen inzake overheidsuitkeringen aan werkloze werk-

nemers, en de „Rijksgroepsregeling werkloze werknemers" vastgesteld krachtens de „Algemene Bijstandswet", de nationale rechter de twee laatste niet beschouwt als sociale zekerheidswetten maar als sociale bijstandswetten waarvan de uitvoering is opgedragen aan de gemeenten en niet aan bedrijfsverenigingen;

5 dat hij daarop heeft gevraagd of de ingeval van werkloosheid van werknemers toepasselijke Nederlandse bijstandswetten aanleiding geven tot inroeping van artikel 69 van verordening nr. 1408/71 en of personen gelijk verzoekster „voldoen aan de in een Lid-Staat (Nederland) gestelde wettelijke voorwaarden voor het recht op werkloosheidsuitkering in de zin van de ingeroepen verordening nr. 1408/71 met alle gevolgen van dien op de overdraagbaarheid van hun aanspraken op werkloosheidsuitkeringen naar een andere Lid-Staat (België), waar deze uitkeringen wel regelingen van sociale zekerheid zijn";

6 Overwegende dat artikel 4, lid 1, van verordening nr. 1408/71 bepaalt dat de verordening „van toepassing is op alle wettelijke regelingen betreffende de volgende takken van sociale zekerheid ... g) werkloosheidsuitkeringen", waarbij echter lid 4 van het artikel de sociale en medische bijstand uitsluit van het toepassingsgebied der verordening;

7 dat artikel 5 der verordening bepaalt dat „de Lid-Staten de in artikel 4, leden 1 en 2, bedoelde wettelijke regelingen en stelsels ... vermelden in verklaringen, waarvan overeenkomstig artikel 96 kennisgeving en bekendmaking plaatsvindt";

8 dat in de verklaring van Nederland (PB nr. C 12 van 1973, blz. 21) onder het hoofd „d) Werkloosheidsuitkeringen" niet alleen de „Werkloosheidswet" is vermeld, maar ook de „Wet Werkloosheidsvoorziening";

9 Overwegende dat, zo de omstandigheid dat een nationale wet of regeling niet is vermeld in de in artikel 5 der verordening bedoelde verklaringen, op zichzelf niet vermag te doen vaststaan dat deze wet of regeling niet onder het toepassingsgebied der verordening valt, omgekeerd de omstandigheid dat een Lid-Staat een wet wel in zijn verklaring heeft vermeld, moet worden geacht te doen vaststaan dat de op grond dezer wet toegekende uitkeringen sociale zekerheidsuitkeringen in de zin van verordening nr. 1408/71 zijn;

10 dat derhalve in deze zin op de gestelde vraag moet worden geantwoord;

Ten aanzien van de kosten

11 Overwegende dat de kosten, door de regering van het Koninkrijk der Nederlanden en door de Commissie wegens indiening hunner opmerkingen bij het Hof gemaakt, niet voor vergoeding in aanmerking kunnen komen;

12 dat de procedure ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding als een aldaar gerezen incident is te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen;

HET HOF VAN JUSTITIE,

uitspraak doende op de door de Arbeidsrechtbank te Hasselt bij vonnis van 15 maart 1977 gestelde vragen, verklaart voor recht:

De omstandigheid dat een Lid-Staat een wet in de in artikel 5 van verordening nr. 1408/71 bedoelde verklaring heeft vermeld, moet worden geacht te doen vaststaan dat de op grond dezer wet toegekende uitkeringen sociale zekerheidsuitkeringen in de zin van genoemde verordening zijn.

Kutscher Sørensen Bosco Donner Pescatore

Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart O'Keeffe Touffait

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op negenentwintig november negentienhonderdzevenenzeventig.

De griffier

A. Van Houtte

De president

H. Kutscher